

Odd Einar Haugen

Gullhornet runefont

Oversyn over inventaret i versjon 1.0

Universitetet i Bergen
15. januar 2001

1. Innleiing

Gullhornet er ein runefont som inneheld dei eldre, fellesgermanske runene og dei angelsaksiske og frisiske runene. Den supplerer fonten *Gullskoen*, som inneheld dei yngre runene (dvs. langkvistruner, kortkvistruner, stavlause runer og mellomalderruner). Begge fontane er utlagde på nettet i fleire fontformat til fri bruk. Nærmare opplysningar finst på desse adressene:

Gullskoen: <http://gonzo.hd.uib.no/Runefonter/Gullskoen.html>

Gullhornet: <http://gonzo.hd.uib.no/Runefonter/Gullhornet.html>

Det er vanleg å rekne med 24 teikn i den fellesgermanske runerekkja og 31 teikn i den angelsaksiske rekkja (jf. oversynet s. 16 nedanfor), men då rundt 18 av desse teikna er overlappande, blir det i underkant av 40 hovudformer. I tillegg kjem det ei lang rekkje variantar. Nokre har fått status av sidestilte variantar, som t.d. dei to **s**-runene i den angelsaksiske runerekkja, **ʰ** og **ʃ**. Det same gjeld runer som førekjem med både runde og rette kvister, t.d. **ʃ** og **ʃ**, **þ** og **ṑ**, **R** og **Ṛ** osv. Andre runeteikn er meir sjeldsynte, og nokre førekjem kan hende berre ein einaste gong. Utover dei rundt 40 grunnleggjande teikna har *Gullhornet* med 60 variantar og 9 interpunksjonsteikn o.l., slik at heile fonten inneheld 109 teikn.

1995 leverte det såkalla ISORUNES-prosjektet ein grundig gjennomgang av både dei eldre og dei yngre runene med sikte på å fastleggje ein ISO-standard for attgjeving av runeskrift. Prosjektet førte fram til eit utval på 81 teikn (inkl. interpunksjonsteikn), som no er kodifisert som ei eiga skrift, “Runic”, i UNICODE 3.0, området 16A0-16FF. Eit oversyn finst på denne adressa: <http://www.unicode.org/charts/PDF/U16A0.pdf>

Gullhornet omfattar alle teikna i dette utvalet, med unntak av dei som høyrer til den yngre runerekkja. Dei er til gjengjeld med i fonten *Gullskoen*.

Ver særskilt merksam på at same runeteiknet kan ha ulik lydverdi til ulike tider. Det er nokre døme på dette mellom dei fellesgermanske og dei angelsaksiske runene, t.d. **ʀ**, som er ein variant av **R** i dei fellesgermanske runene, men hovudtype av **k** i dei angelsaksiske. Slike samanfall er kommenterte i tabell 7 nedanfor. Om ein jamfører med dei yngre runene, vil ein oppdaga mange fleire slike samanfall, t.d. at **ʃ**, som er ein variant av **n** i den fellesgermanske runerekkja, er ein hovudtype av **æ** i mellomalderrunene (jf. *Gullskoen*). Desse samanfalla er ikkje kommenterte i tabell 7.

Stort sett er det lett å skilja mellom dei enkelte runeformene (når ein altså ser bort frå at translittereringa ikkje alltid er like opplagt), men det er eitt unntak: Det er skilt mellom runeteiknet **ʃ**, som er hovudtype av **a** i dei fellesgermanske runene (UNICODE 16A8), og **ʃ** (med litt lengre kvister), som er hovudtype av **æ** i dei angelsaksiske runene (UNICODE 16AB). Dei to teikna kan nok brukast om kvarandre utan at det oppstår vanskar, men det kan vera praktisk å ha to

ulike former i fall ein skal omtala skilnaden mellom dei eller har bruk for begge i det same dokumentet.

Namnet *Gullhornet* er teke frå den kjende runeinnskrifta på eit gullhorn funne i Gallehus nær Tønder på Jylland i 1734. Hornet vart stole i 1802 og er seinare tapt, men innskrifta er kjend gjennom fleire reproduksjonar:

Ṣḷ ḤṢṖṚḤḤḤḤḤḤ ḤḤḤḤḤḤḤḤ ḤḤḤḤḤ ḤḤḤḤḤḤḤ

ek hlewagastiR holtijaR horna tawido

‘Eg, Legjest frå Holt, gjorde hornet’

Fonten *Gullhornet* tek ikkje sikte på å attgje den særskilde utforminga av runene på Gallehus-hornet, men har same proporsjonar som sin systerfont *Gullskoen*. Namnet er valt dels fordi innskrifta på Gallehus-hornet er ei innskrift i det eldre runealfabetet, og dernest fordi fontnamnet *Gullhornet* plasserer seg på fontmenyen rett framfor *Gullskoen*. Dermed kjem dei to runefontane rett etter kvarandre og i kronologisk rekkjefølgje.

Nedanfor blir det gjeve oversyn over inventaret i *Gullhornet* med translitterering og kategorisering av teikna. Dette oversynet må ikkje oppfattast som nokon autoritativ katalog. Ver særleg merksam på at runeteikn frå eit stort geografisk område (heile Nord-Europa og litt til) og frå eit tidsrom på fleire hundreår er samla i ein enkelt font. Fleire av teikna finst berre i få innskrifter, og nokre berre i einstaka døme (hapax). Det er såleis ein risiko for at enkelte av dei oppførte runeteikna kan vera feiltolka eller feiltranslittererte.

Utvalet av teikn byggjer på ei rekkje kjelder. Dei viktigaste er:

Ralp W.V. Elliot. *Runes: An Introduction*. Manchester: Manchester University Press, 1959.

Aslak Liestøl. ‘Runer.’ *Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder* bd. 14: 471–78.

København: Rosenkilde og Bagger, 1969.

Erik Moltke. *Runes and their origin: Denmark and elsewhere*. Translated by Peter G. Foote.

Updated and revised edition. København: Nationalmuseets Forlag, 1985.

Lucien Musset. *Introduction à la runologie*. Paris: Aubier-Montaigne, 1965.

R.I. Page. *Runes*. London: British Museum, 1987.

R.I. Page. *An Introduction to English runes*. 2. utg. Woodbridge: Boydell Press, 1999.

The ISORUNES Project. *Proposal to ISO/IEC JTC1/SC2/WG2 Concerning Inclusion into ISO/IEC 10646 of the Repertoire of Runic Characters*. Stockholm: Central Board of National Antiquities, 08.01.1995.

The ISORUNES Project. *Revised Proposal to ISO/IEC JTC1/SC2/WG2 Concerning Inclusion into ISO/IEC 10646 of the Repertoire of Runic Characters*. Stockholm: Central Board of National Antiquities, 19.12.1995.

The Unicode Consortium. *The Unicode standard: version 3.0*. Runic: Range 16A0–16FF.
Reading, Mass.: Addison-Wesley, 2000.

Fleire av runeteikna byggjer også på framlegg frå Anne Haavaldsen, Bergen.

Under fullføringa av *Gullhornet* hausten 2000 har eg fått nyttige merknader frå Ottar Grønvik, Oslo, og særleg Michael Barnes, London. Ansvar for utvalet av teikn og utforminga av dei må eg likevel ta sjølv.

Odd Einar Haugen

15. januar 2001

2. Fellesgermanske runer (det eldre runealfabetet)

f		ƿ	ƿ								
u		ᚢ	ᚣ	ᚡ							
þ		þ	þ	ᚦ							
a		ᚦ	ᚧ								
r		ᚱ	ᚱ	ᚱ							
k		<	ƿ	ƿ	ƿ	ᚨ	ᚩ				
g		ᚨ									
w		ᚰ	ᚰ	ᚰ							
h		ᚨ	ᚨ								
n		ᚠ	ᚠ								
i		ᚠ									
j		ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	
A		ᚠ									
ï		ᚠ	ᚠ								
p		ᚠ									
R/z		ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ						
s		ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ
t		ᚠ	ᚠ								
b		ᚠ	ᚠ	ᚠ	ᚠ						

e		ᚠ	ᚡ								
m		ᚢ									
l		ᚣ									
ng		ᚤ	ᚥ	ᚦ	ᚧ						
d		ᚨ	ᚩ								
o		ᚪ	ᚫ	ᚬ	ᚭ						

m		ᚱ									
l		ᚢ									
ng		ᚷ	ᚹ	ᚺ							
d		ᚾ	ᚿ	ᚰ							
œ		ᚫ	ᚬ	ᚭ							
a		ᚦ									
æ		ᚥ									
y		ᚩ	ᚪ	ᚫ	ᚬ						
ea		ᚦ									
g'		ᚷ									
k		ᚨ	ᚧ								
k'		ᚫ									
io		ᚦ									
q		ᚦ									
st		ᚷ	ᚾ								

4. Interpunksjonsteikn

enkelt punkt   ·

to punkt   ·

tre punkt   ·

5. Laus boge for å lage binderune

ᚓ + < = ᚓ<

ᚖ + ƒ = ᚖƒ

osv.

Fonten inneheld *ei* ferdig definert binderune:

ar   ᚖ   eller oppløyst som   ᚖ

6. Laus prikk for å vise usikker lese måte

l + . = ḷ

ƒ + . = ƒ̣

ᚖ + . = ᚖ̣

osv.

Prikken finst i fire variantar, slik at han setjast tilnærma sentrert under både smale og breie teikn. Dette er ei dårleg løysing frå eit kodingsynspunkt (det bør berre vera ein kode for kvart teikn), men det er den enklaste løysinga for å få til ei typografisk brukande utforming. Den som legg vekt på eintydig koding, bør berre bruke ein av variantane, og la dei andre liggje.

7. Kommentert tabell

Første kolonne i denne tabellen viser alle runeteikna i fonten, sortert etter den tradisjonelle rekkjefølgja i futharken. Andre kolonne gjev translitterering til det latinske alfabetet. Tredje kolonne viser kva for alfabet som runeteiknet førekjem i (FG = fellesgermansk, AS = angelsaksisk og frisisk). Fjerde kolonne viser kva for tastekombinasjonar ein skal bruke på Macintosh med norsk system. Femte kolonne gjev ASCII-nummeret til teiknet, som kan vera nyttig under jamføring med andre fontar. Sjette kolonne gjev ein typologisk kommentar. Sjuande kolonne inneheld koden i UNICODE *Runic* området 16A0–16FF.

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	Unicode
ƿ	f	FG & AS	f	102	Hovudtype av f i FG & AS	16A0
ƿ	f	FG & AS	F	70	Hovudtype av f i FG & AS	16A0
u	u	FG & AS	u	117	Hovudtype av u i FG & AS	16A2
u	u	FG & AS	U	85	Hovudtype av u i FG & AS	16A2
u	u	FG	skop-u	159	Variant av u i FG	16A2
ƿ	þ	FG & AS	q	113	Hovudtype av þ i FG & AS	16A6
ƿ	þ	FG & AS	Q	81	Hovudtype av þ i FG & AS	16A6
ƿ	þ	FG	ê	144	Variant av þ i FG	—
ƿ	a	FG	a	97	Hovudtype av a i FG	16A8
ƿ	a	FG	á	135	Variant av a i FG	—
o	o	AS	O	79	Hovudtype av o i AS	16A9
o	o	AS	Ó	151	Variant av o i AS	16A9
æ	æ	AS	æ	190	Hovudtype av æ i AS	16AB
r	r	FG & AS	r	114	Hovudtype av r i FG & AS	16B1
r	r	FG & AS	R	82	Hovudtype av r i FG & AS	16B1

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	Unicode
ᚱ	r	FG	P	80	Variant av r i FG	16B1
ᚲ	k	FG	k	107	Hovudtype av k i FG	16B2
ᚳ	k	FG	op-s	167	Variant av k i FG = variant av s i AS	16B4
ᚴ	k	FG	T	84	Variant av k i FG = variant av s i AS	16B4
ᚵ	k	FG	K	75	Variant av k i FG	—
ᚶ	k	FG	op-1	169	Variant av k i FG	—
ᚷ	k	FG	Û	243	Variant av k i FG	—
ᚸ	c	AS	c	99	Hovudtype av c i AS	16B3
ᚹ	c	AS	C	67	Hovudtype av c i AS	16B3
ᚺ	g	FG & AS	g	103	Hovudtype av g i FG & AS	16B7
ᚻ	w	FG & AS	w	119	Hovudtype av w i FG & AS	16B9
ᚼ	w	FG & AS	W	87	Hovudtype av w i FG & AS	16B9
ᚽ	w	FG	Ê	230	Variant av w i FG	—
ᚾ	h	FG	h	104	Hovudtype av h i FG	16BA
ᚿ	h	FG	è	143	Variant av h i FG	16BA
ᛀ	h	AS	H	72	Hovudtype av h i AS	16BB
ᛁ	n	FG & AS	n	110	Hovudtype av n i FG & AS	16BE
ᛂ	n	FG	N	78	Variant av n i FG	16BE
ᛃ	i	FG & AS	i	105	Hovudtype av i i FG & AS	16C1

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	
↵	j	FG	j	106	Hovudtype av j i FG	16C3
↶	j	FG	1	49	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	ú	156	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	2	50	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	op-c	141	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	&	38	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	op-2	170	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	ù	157	Variant av j i FG	16C3
ᵇ	j	FG	S	83	Variant av j i FG = variant av s i FG = hovudtype av s i AS	16C3 16CB 16CB
✱	j	AS	J	74	Hovudtype av j i AS = hovudtype av A i FG = hovudtype av io i AS	16E1 16E1 16E1
ϕ	j	AS	I	73	Hovudtype av j i AS	16C4
ϕ	j	AS	L	76	Hovudtype av j i AS	16C4
+	j	AS	À	203	Variant av j i AS	—
✱	A	FG	J	74	Hovudtype av A i FG = hovudtype av j i AS = hovudtype av io i AS	16E1 16E1 16E1
ᵇ	ï	FG & AS	4	52	Hovudtype av ï i FG & AS	16C7
ᵇ	ï	FG & AS	sk-4	36	Variant av ï i FG & AS	16C7
ᵇ	p	FG & AS	p	112	Hovudtype av p i FG & AS	16C8

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	
ƿ	R	FG	Y	89	Hovudtype av R i FG = hovudtype av X i AS	16C9
ƿ	R	FG	y	121	Hovudtype av R i FG = hovudtype av X i AS	16C9
ᚱ	R	FG	Z	90	Variant av R i FG = hovudtype av k i AS	16E3
ᚱ	R	FG	7	55	Variant av R i FG = hovudtype av k i AS	16E3
ƿ	x	AS	Y	89	Hovudtype av x i AS = hovudtype av R i FG	16C9
ƿ	x	AS	y	121	Hovudtype av x i AS = hovudtype av R i FG	16C9
ᚱ	s	FG	s	115	Hovudtype av s i FG	16CA
ᚱ	s	FG	å	140	Variant av s i FG	16CA
ᚱ	s	FG	â	137	Variant av s i FG	16CA
ᚱ	s	FG	ä	138	Variant av s i FG	16CA
ᚱ	s	FG & AS	S	83	Hovudtype av s i AS = variant av s i FG = variant av j i FG	16CB 16CB 16C3
ᚱ	s	FG	op-z	214	Variant av s i FG	16CB
ᚱ	s	FG	ø	191	Hovudtype av s i FG	16CB
ᚱ	s	FG	Ø	175	Variant av s i FG	16CB
ᚱ	s	FG	Â	229	Variant av s i FG	—
ᚱ	s	FG	op-8	91	Variant av s i FG	—
ƿ	s	AS	op-s	167	Hovudtype av s i AS = variant av k i FG	16B4
ƿ	s	AS	T	84	Hovudtype av s i AS = variant av k i FG	16B4

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	
↑	t	FG & AS	t	116	Hovudtype av t i FG & AS	16CF
†	t	FG	à	136	Variant av t i FG	16CF
ᚷ	b	FG & AS	b	98	Hovudtype av b i FG & AS	16D2
ᚸ	b	FG & AS	B	66	Hovudtype av b i FG & AS	16D2
ᚹ	b	FG	op-b	221	Variant av b i FG	16D2
ᚺ	b	FG	skop-b	200	Variant av b i FG	16D2
ᚾ	e	FG & AS	e	101	Hovudtype av e i FG & AS	16D6
ᚿ	e	FG & AS	E	69	Variant av e i FG	16D6
ᛁ	m	FG & AS	m	109	Hovudtype av m i FG & AS	16D7
ᛂ	l	FG & AS	l	108	Hovudtype av l i FG & AS	16DA
ᛃ	ng	FG & AS	5	53	Hovudtype av ng i FG = variant av ng i AS	16DC
ᛄ	ng	AS	sk-5	37	Hovudtype av ng i AS	16DD
ᛅ	ng	AS	=	61	Variant av ng i AS	16DC
ᛆ	ng	FG	§	164	Variant av ng i FG	16DC
ᛇ	ng	FG	Ö	133	Variant av ng i FG	16DC
ᛈ	ng	FG	Á	231	Variant av ng i FG	16DC
ᛉ	d	FG & AS	d	100	Hovudtype av d i FG = variant av d i AS	16DE
ᛊ	d	AS	D	68	Hovudtype av d i AS	16DE
ᛋ	d	FG	é	142	Variant av d i FG	16DE

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	Unicode
	d	AS	Ä	128	Variant av d i AS	16DE
	o	FG	o	111	Hovudtype av o i FG = hovudtype av œ i AS	16DF
	o	FG	ö	154	Variant av o i FG = variant av œ i AS	16DF
	o	FG	op-7	124	Variant av o i FG	16DF
	o	FG	Ç	130	Variant av o i FG	16DF
	œ	AS	o	111	Hovudtype av œ i AS = hovudtype av o i FG	16DF
	œ	AS	ö	154	Variant av œ i AS = variant av o i FG	16DF
	œ	AS	ô	153	Variant av œ i AS	—
	a	AS	A	65	Hovudtype av a i AS	16AA
	æ	AS	æ	190	Hovudtype av æ i AS	16AB
	y	AS	v	118	Hovudtype av y i AS	16A3
	y	AS	3	51	Variant av y i AS	16A3
	y	AS	V	86	Variant av y i AS	16A3
	y	AS	X	88	Variant av y i AS	16A4
	ea	AS	6	54	Hovudtype av ea i AS	16E0
	ḡ	AS	G	71	Hovudtype av ḡ i AS	16B8
	k	AS	Z	90	Hovudtype av k i AS = variant av r i FG	16E3
	k	AS	7	55	Hovudtype av k i AS = variant av r i FG	16E3
	k̄	AS	8	56	Hovudtype av k̄ i AS	16E4

Rune	Tr.	Alfabet	Tast (Mac)	ASCII	Kommentar	Unicode
✖	io	AS	J	74	Hovudtype av io i AS = hovudtype av j i AS = hovudtype av A i FG	16E1 16E1 16E1
↯	q	AS	z	122	Hovudtype av q i AS	16E2
⌘	st	AS	sk-8	40	Hovudtype av st i AS	16E5
⌘	st	AS	0	48	Variant av st i AS	16E5

Teikn			Tast (Mac)	ASCII	Kommentar
·			.	46	interpunksjonsteikn
:			:	58	interpunksjonsteikn
⋮			op+.	201	interpunksjonsteikn
⸀			<	60	boge over føregående teikn
⸁			>	62	boge over føregående teikn
·			9	57	prikk under føregående teikn
·			sk-9	41	prikk under føregående teikn
·			op-9	93	prikk under føregående teikn
·			skop-9	125	prikk under føregående teikn
𐌱	ar		û	158	binderune av a + R

8. Teksteksempel

• R.I Page, *Runes*, London 1987, s. 8:

Even the earliest examples of the script show there were variations in some letter forms, so it is not possible to give a standard pattern for the Germanic runic alphabet. Fig. 1 is a reconstruction:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
ƿ	ᚠ	ᚢ	ᚦ	ᚱ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ
f	u	þ	a	r	k	g	w	h	n	i	j	ī	p	z	s	t	b	e	m	l	ŋ	o	d
		th											R								ng		

The correspondence with Roman letters are only approximate. Several symbols need explanation. Rune 3, þ, represents the *th*-sound as in English ‘think’. Rune 13, ī, is an uncertain vowel in the region of *i*. Rune 15 originally gave the voiced consonant *z*, but quite early in the north this developed to a palatalised *r*-sound distinguished in transcripts as *R*. Rune 22 probably gave both sounds we represent as *ng*: *ŋ* as in ‘sing’, and *ng* as in ‘finger’. In runic transcripts the symbol *j*, rune 12, is to be taken as consonantal *y*, as in ‘year’.

• R.I Page, *Runes*, London 1987, s. 19–20:

The Anglo-Saxon *futhork*, as used in inscriptions, is:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ƿ	ᚠ	ᚢ	ᚦ	ᚱ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ
f	u	þ	o	r	c	g	w	h	n	i	j	ī	p	x	s
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
ᚨ	ᚢ	ᚦ	ᚱ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	ᚨ	
t	b	e	m	l	ng	æ	d	a	æ	y	ea	g'	k	k'	

Note that in transcribing English runes it is customary to use, not bold type, but *s p a c e d* Roman between single inverted commas. This marks the distinction between English and Continental inscriptions, and is in many ways a convenience, but in some ways just the opposite. There is also the new symbol ‘ī’ used for ᚨ, while ‘ŋ’ is the common transcription for ᚨ.